

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, esztörtökön és szombaton délelőtt.

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhónapos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. helyegjű. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik. A nyilatkozati czikkok sora után 25 kr. előleges befizetés mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

A

„K. KÖZLÖNY”

jul.—decz. folyamára.

Előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 "
Évnegyedre	3 "

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középutcai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétosztásáról gondoskodva van.

Az elemi csapások.

II.

(D) A hazánkat ért elemi csapások alkalmából elmondottak utóbbi czikkünkben nézetünket a kormány teendőiről; most igéretünk szerint a hazai közönség, a földbirtokosság és nép irányában lesz néhány szavunk.

Minden államban, hol rendes gazdaságot tüznek, s egyszersmind a szegényebb sorsú nép érdekeiről s szükségleteiről mélyebben gondolkodnak, a földmívelés kellő biztosítására, s az elemi csapások enyhítésére, s ezek a földhitel-intézetek, tűz- és jégkárbiztosítások, és takarékos magtárak.

A földhitel-intézetről már más alkalommal elmondottuk nézeteinket. Annak kivételével áll hatalmunkban, s Erdélyre nézve csak is úgy találnók üdvösnek azt, ha ellenkezőleg a bécsi és pesti ily intézetekkel, a lehető legkisebb részletekben is adná ki kölcsönöit.

Nálunk a birtokosnak a földipar rendszeri akadályokkal kell küzdenie, a nagy tervekkel felvett nagy kölcsönök rendesen nagy bukásokat eredményeznek, mert a gazdát nemcsak a változó időjárás stb. de a változó politikai helyzet is folyvást kizökkenti számláiból, s különben is Erdélyben igen sok nagy birtok nem levén, a kisebb kölcsönök szüksége még a nagyobbak felett is égetővé vált, annyival inkább, mert nagy kölcsönökhöz külföldről is csak inkább juthatni, míg apró kölcsönt a közép és kis birtokos csak az uszorasoknál talál.

Ezen szomorító állapot miatt történik, hogy a gazda nemcsak birtoka instruálásáról nem gondoskodik, de egy-egy szerencsétlen esztendő, melynek terméketlenségét drága kölcsönök által kénytelen pótolni, gyakran évekre, gyakran örökre elbuktatja.

Inség idejében a földhitel, s minden más oly pénzintézetek, melyek kikölcsönzéseket tehetnek, igen fontos szolgálatot tesznek az inség által sújtott hazának, a mint ezt a pesti pénzintézetek: a földhitel-intézet, s magyar általános biztosító társulat stb. szenvedő testvéreink irányában eléggé bebizonyíták.

De nem beszélünk most a földhitel-intézetről, meglátjuk e részben a szebeni képviselő mit tehet; mi azt hisszük, nem sokat, miután sem most, sem még a tervbe vett leendő tartományi képviseletben is a nagybirtok képviselőiről nincs gondoskodva, holott a nagybirtok befolyása és részvétele, illetőleg garanciája nélkül előhaladási intézményekről a mi hazánkban, hol a polgári elem az anyagi fejlettség legalantabb fokán áll, még csak gondolkodni sem lehet.

Ezt már máskor is elmondottuk, s így ez uttall felesleges szavakat nem fecsegtünk,

Van azonban eszméinknek halálosabb tere, hol legalább az elemi csapások ellenében némi segélyforrásokra mutathatunk, és ez a biztosítás tere.

Az árvíz ellen igaz hogy segélyt sehol sem lehetünk, pedig éppen fekvésénél fogva hazánk különböző vidékei csaknem évenként szenvednek kisebb-nagyobb áradások miatt,

de a jég és tűz által okozott károkat már teljes biztossággal lehet biztosítani; s e részben úgy az erdélyi kölcsönös, mint magyarországi általános biztosító intézet már elég ösztönző példát adott a történt károk pontos kifizetése által arra, hogy a vagyon biztosításának eszméje egész hazánkban sokkal nagyobb kiterjedést vegyen, mint ekkor.

A mint utóbbi időben tapasztaljuk, ezen biztosító intézetek száma úgy a Királyhágón túl, mint innen is kezd szaporodni, s csak Erdélyben ma-holnap három keblti intézet lesz, a mely részint a tűz, részint a jég- és egy szersmind tűzkár biztosítás terén jótékony hatását az országra kiterjeszti, u. m. az erdélyi orsz. kölcsönös biztosító társaság; a maroszéki kölcsönös biztosító, és a most alakuló „Victoria” részvényes bizt. társulatok.

Altalános ugyan a panasz, hogy nincs pénz, s az adó és háztartás mindent felemészti annyira, hogy a biztosítások bár nem feletőbb nagyra fokozott évi járulékait a gazda fizetni nem képes.

Igaz hogy nincs pénz, hogy feletőbb terhekké vált Erdélyben az élet; mindamellett még költünk oly tárgyakra, melyekből egy kis biztosítási összeget kizsákmánhatunk anélkül, hogy az elemi csapásoktól való kárunkat az éhhalál vagy tiszteres eladósodás ellen.

Mi e részben egy gyakorlati jó tanácsot szolgálnak.

Hogy a gazda egész terményét biztosítsa, azt valóban nem mindenki bírja meg; de veszen számot mindenki, mennyi gabonát szükségel multhatatlanul háztartása, és természetnyéből ezen végszükségre számított összeget biztosítsa lábán a jég, s behordva a tűz ellen.

Egy közsorsu földmívelő család 150 forinttal, egy közép birtok család 4—500 forinttal fentudja magát tartani falun egy esztendőig, ha összéb huzza a paplant; ha tehát amaz 150, emez 400 forintig biztosít, az elemi csapások esetében sem félhet az inségtől, mert egy jó hitellű társulat, melynél biztosított, történt kárát két-három hét alatt kész pénzzel kifizeti.

És melyik telkes székely vagy felszabadult jobbágy ne tudna, ha csak a bor és pálinka árából is megtakarítani évenként 8—10 forintot, s melyik középbirtokos ember szakadna meg évenként 20—25 forint oly kiadás alatt, mely által a fennebbi összeget, s azáltal családja egy évi utolsó szükségének fedezetét biztosítsa?

Hisz a társulatok ügyesebb ügynekeivel még azt is eligazíthatná, hogy biztosítását apró részletekben előre fizesse be, hogy annyival kevésbé érezze a fizetés terhét.

Nézünk ama szomorú látványra, mely most előttünk elterül, midőn a Maros folyam legtermőbb középvidékétől kezdve csaknem annak eredetig oly temérdek sok helyiséget a legadázabb jég szétpecsékolt, azon országos megdöbbenést, melyet e nagy balsors okozott, mennyire enyhítené az, ha az elpusztult helyiségek terményeinek legnagyobb része biztosítva lett volna különböző intézeteknél.

Habár az ily intézetek most tetemes kárt szenvedtek volna, de jobb időkben megtakarított, s jövőben megtakarítandó összegeik könnyebben helyre tünnek a kárt ott, hol az ily

károka való számítással létesül egy intézet, mint a népnél, melytől az Isten elvonta ez évben annyira irtalmát, hogy az emberi környületesség sem képes azt helyrehozni.

Azt mondják talán, miért biztosítsuk birtokunk egy részét? mert hátha épp a másik részét fogja a jég elverni?

A ki egész terményét akarja birni, az mindenesetre biztosítsa az egészet; de a ki pénzszorultsága miatt csakis családja befalátjáról akar gondoskodni, annak e részben nincs semmi kára, ha a biztosított terület épen marad, mert ez megtermi a család fentartására szükséges összeget.

Vannak kis családok, kik éven át ötvenhatvan véka gabonával beérik, holott öt-hat annyit természetnek. Ugyan mily áldozat ezekre nézve, hogy két három darab földjüket, mely ama 60—100 véka gabonát megtermi, a jég ellen a mezőn, s a tűz ellen a kamrákban biztosítsák, s lelkük nyugalmát évenként hat-hét forint biztosítási összeggel megszerezzék. Mindenki megbir adója s kiadásai mellett ily kis összeget, csak akarat kell arra, hogy ezen összegig szűkebbre vonja kiadásait.

És így a biztosítás elmulasztása nem a tehetetlenség, hanem sokkal inkább a legfontosb családi kötelesség elhanyagolásán alapszik, s alapszik azon is, hogy a biztosító intézetek még nem bírnak elég ügyes propagandával, s jelesen a nagy néptömeg között a biztosítás fogalma még igen kevésbé ismertetve.

nyaink közt is megmenthetjük családunkat azon elemi csapásoktól, melyek ellen a biztosító intézetek sok sikerrel működnek.

Vannak azonban a földbirtokosnak oly csapásai is, melyeken ama biztosító intézetek nem segítenek, de az emberi tapasztalás is ismételt fel segélyforrásokat beszéljünk azokról is.

Konstantinápoly, jun. 23.

Junius 20-án este hét és fél óra táján indult innen Kuza vissza Bukarestbe, azon tizenegy napok alatt, míg itt mulatott, ő volt ezen napok böse, s mint szokás a nevezetes egyénekre természetesen, hogy róla is sokat beszélnek, ügyes diplomatának nevezik, a kire a románok méltán büszkék lehetnek, a mit volt is alkalom ezen napokban láthatni. Az itten levő román követségnél több értelmes román van hivatalban. A kik jól ismerik az angol és francia nyelveket, s azon kívül német, török- és görögül beszélnek és irtnak, ezen románok szeméi a Kuza itt létele alatt büszke elégteliséget fejezték ki, s volt ok rá, mert a múlt évben még az egyiptomi király se fogadtatott olyan nagy kitüntetéssel, mint most Kuza herceg, és azon kitüntetésnek Kuza méltó elfogadója volt. Az „Orient” harmincezer aranyot írt, a melyet Kuza ajándékol kiosztott, de a kik kezelték azon összeget, azt beszéltek, hogy csak mint kézpénz ajándékok negyvenezer aranyot osztottak ki, azon sok másféle érdekes tárgyakon kívül, mint órák, zacskók, briliáns ékszerek s több effélék. Szállása volt a Bosphoruban, az ázsiai parton levő a szultán egyik díszes lakása, a mely kívülről egészen fehér márványból épült, s úgy néz ki, mintegy gazdag ezüzfázatokkal felkészített ezuror díszmánya. Ott Kuza ezüst ágyneművel, s mindenféle eszköz, a mely használatára szolgált, hasonló drága és tündöklő volt. Megérkezésekor a Bosphoruban nagyszerű ágyulásokkal díszlegettek. Másnap a szultánál udvarolt, a hol kegyteljesen fogadtatott és kíséretével együtt megvendégeltetett; az aután következő napon a követségnél volt, előbbször a francziánál, a hol hosszasan mulatott, aután az austriai, angol és porosz követségnél, ezekhez ebedre is meghívott, kivéve az osztrák követet, a ki mentegetődzött ezért. Kuza birtelen azt felelé: Önnél is fogok ebedelni, p. o. mint tábornoknál egy ez-

redes. Midőn az angol követnél volt az ebed, kérdezték, hogy a Kuza fejedelemsége előtti hercegek utódjait mi okból nem alkalmazza hivatalra? azt felelé: Azt Napoleon se teszi és én nem mintha utánóznám, hanem meggyőződve azon nézet helyességéről, azt mondom, hogy a mint azt Napoleon tenni fogja, azonnal én leszek az, a ki abban követni fogja őt. A külügyminister Ali basánál is volt ebeden; de Kuza is adott nevezetes ebedeket, az egyik ebeden volt nála egy éltresendű vagyos szeb ur, Misu nevezetű, a kinek itt a portával több közlekedési dolgai vannak, de a kinek a Dunafejedelemségben is nagyszerű birtokai vannak; ezen ur azt mondá, hogy neki két hazája van, és ő mind a két hazájára büszke, s beszélgetés közben ezt mondá Kuzának: Eddigelő a herceget csudáltam, s most bálumom. A görög patriarka és a papság által kíserve oly számosan mentek tisztelegni, s oly kitüntetések vitték a patriarkát, mintha processiót jártak volna; azonban megjegyzendő, hogy ezen napokban itt úgy tünnek fel a görögök, mint a Kuza ellen, hosszas beszélgetés rőla, vágytak, hogy itt lételeit valami módon csúfúság tárgyává tegyék, s midőn Kuza a meghatározott időn túl még itt maradt, híresztelni kezdtek, hogy mint foglyot úgy tartoztatta őt itt a szultán, holott ezen hír ellentételet, midőn a szultánál bucsuzó udvarlását tette, akkor a szultán egy széles briliáns szalagot tett nagy Ozmani érdemjelt a Kuza nyakába, a melynek értékét 7 ezer aranya becsülték. Elindulásakor, midőn a gőzösre felment, a török katonaság csokoládások között vált el a román katonáktól. Szép csinos katonai kísérete volt itt Kuzának, francia mintára öltözve, a kiket az itt lakó népek bámulva néztek, s midőn ezen leveleket írt a Kuzával jött huszárokat meglátta, akaratlanul is örömkönyt tolt szemében, mert azok öltözte a magyar huszárokat zós rendeltetett Sali basa és Bordenó oláh helyettes kísérték el innen Csernavodáig, a hová a Dunára ismét török gőzös rendeltetett a román partokig, Giurgivóig szállítani a herceget.

Itt mulatása alatt több kaszmát, s mindenféle intézeteket megjárt, s bálmulást fejezte ki azok iránt, hogy azon pár évtől fogva, a midőn még azokat látta volt, mily nagyszerűen előhaladtak azok a mostani idővel, különösen megelégedését mutatta a török katonaság iránt, egyedül az itteni orvosi tanintézet iránt volt elégtelenség. Szatmárát mint udvari fotografusát hozta, és aztán itt nagyszerű levételek voltak, melyben még a szultán fotografusa is működött; de az eféle Kuza körül itt történt apróságok oly terjedelmes sokak, hogy azokkal sok lapot be lehetne írni.

Murád Effendi a trónörökös csak hat napig volt bűntetve azzal, hogy lakásán mint bűnösnek otthon kellett ülni, de nem szeráfiéle okért, hanem a mostani májusi löfuttatáskor Murád Effendi is futtatni akart és a futtatás drága lovai voltak készen, a szultán azt nem engedte, bár e részben már a szultán is felvilágosult, de a népre nézve mégis tulzotnak tartotta azt, ebből szóváltás lett, a melynek következtében mint fogoly otthonülésre bűntetett hat napig, és a hat nap eltétele után a szultánnal bocsánatkérésrel jelent meg, és nagy pompával fogadtatott.

Fuád basa pedig többszöri kérése után sem bocsátatott el hivatalából; azt mondják róla, hogy egyelien kitűnő lénny a törökök között, a ki mellőzni nem lehet, ezen ur szabad idejét az irodalomnak áldozza, a mint mondják szabadkőműves, különben itt özőnőv vannak a szabadkőművesek, a kiknek itt öt páholyok van: angol, francia, olasz és két német páholy.

Az egészféle szerencsétlenségek pedig itt most ismét naponta esetek, melyek között e hónap 18-án Stambulba 2 órai hosszu égés következtében negyyszáz ház égett el, és épen azon helyen ezélt kilencz évvel hasonló nagy égés volt, s csak ezen évben épített az ujból fel, és im véletlenül egyik háztól tűz ütött ki szeles időben, és mind elégett az egész új épület. Az a nagy baj van itt, hogy a kőből épült házaknak levegője egészengetelen, a fa épületekben pedig ki van téve az ember a tűz veszélyeinek. Még e napokban éjféltájban a kikötőbe egy nagy gőzös meggyult, a mely borzasztó látvány volt, ro-

pant nép özön gyűlt a partra, azoknak és a sok ladikos csajások kiabálásai, a sötét éjszakai lángok a tengeren rémítővé tették azt, s minden igyekezet mellett sem menthették meg, hanem kivonták a kikötőből a tenger térére s ott elégett az.

Oly későn jutnak leveleim a szerkesztő ur kezéhez, hogy mielőtt ezeket venné már azelőtt a több magyar lapokból olvasni lehetett, és midőn ezek kézhez jutnak már nem mint új tudósítások jelenhetnek meg. Valóban a magyarországi hírlapoknak nagyon ügyes levelezői vannak, a kik oly hamar tudják közölni a történeteket. Én is szeretném azt ugy eszközölni, de nem tudom a módját.

Rendkívül keves napokat élünk, és dacára a minden probatételnek és öröklődésnek a békében senki sem hisz, s ugyan ezért mindenfelé nagy előkészületek vannak.

Javaslattevő

az erdélyi vasutügyi iránti legaláz tosbab felirathoz.

Szentséges cs. és apost. királyi Felség! Legkegyelmesebb urunk!

1) A birodalom minden ország területe közül csupán Erdély az egyetlen, mely a vasut áldásait legmélyebb fájdalommal még mindig nélkülözi.

2) Ezért, ezen országnak a császári birodalom minden irányban terjedő vasut-hálózatába leendő kapcsolata kérdése hosszú évek óta oly ügy, mely Erdély lakosai minden gondolatját, gondját és reményét folytonosan növekedő feszültséggel magában foglalja, mint-hogy valóban csupán csak a vasutkérdés leg-hamarabb és kedvező megoldásától várhatni hazánk gazdag segédforrásai megnyitását, a földmívelés, műipar, üzlet és kereskedés oly lendületét, melyre e szegény, nagyon elha-nyagolt országnak — jólléte megalapítására — multhatatlanul szüksége van.

3) Az országgyűlés, midőn hosszabb félbe-szakasztás után Felséged által egy új állami rend alapján egybehívta, ismét egybeült, ezen okból tartotta egyik legszentebb kötelességének, mindjárt a koronához intézett, mely hódolatjeljes, legelső feliratában a vasutat Erdély legfőbb és legerősebb szüksége gyanánt tüntetni fel.

4) „Ezért” — ekként nyilatkoznak e nagy-fejedelemség örökre hű képviselői az 1863. évi kisasszony hava 21-ki legalázatosabb feliratkunkban a legteljesebb bizodalommal arra számítunk, hogy a birodalmi tanács alkotmányos közbenjárásával elvégre ezen, a természetből oly dúsán megadott, fekvésénél és helyzeténél fogva a birodalom védelmére oly felette fontos ország is az austriai vasut-hálózat rendszerébe felvételnek és az összes birodalommal való legbensőbb összeköttetés becsét és valóságát teljes érvénnyel és kétségen kívülleg tanúsított ezen tett által szebb jövő felé vezettessék.

5) Az erdélyi vasutkérdés kedvező megoldásának pedig csak is oly pályavonalok építését lehet tekinteni, melyek egyfelől a világkereskedés ereit képezik, másfelől pedig az országban való irányukkal és kiterjedésükkel a különböző vidékeknek mindenfelé azon biztos kilátást nyújtják, hogy az új közlekedési eszközök jótéteményeiben gyümölcsöző részt fognak venni.

6) Erdély geographiai helyzete, a folyam-völgyek huzódását meghatározó hegyvonalai képződése és alakulása lehetetlenül teszi, hogy egy vaspálya építése egyedül, a világkereskedés kívánalmainak és az ország tulajdonom érdekeinek is kielégítőleg megfeleljen.

7) Azért mindjárt kezdetben is, midőn a vasutkérdés megpendítettett, két vonal volt tekintetbe véve, melyeknek egyaránt azon célja volt, hogy a közlekedést a világkereskedés különböző főirányai szerint az országon át eszközöljék.

8) Az egyik vasutvonal, a Maros-völgyön Erdélybe jövő és Verestoronynál az egyesült fejedelemségek pályáihoz csatlakozva, Bukaresten, Várnán, Stambulán át a kereskedésnek Kis-Ázsiába és Kelet-Indiába a lehető legrövidebb szárazföldi utat kellene hogy megnyissa.

9) A másik vonalt, a Körös-völgyön be-hozva, Erdélyt északnyugatról délkeletnek hosszú kiterjedésben áthatatva, Bodzánál kel-lene az egyesült fejedelemségekbe átvinni, a galaczi Duna-kikötőig vezetni és ez által a fekete tenger északkeleti részével, Dél Oláh-országgal és Perzsiával való kereskedés szá-mára a legegyszerűbb utat biztosítani.

10) Mindkét pálya a világkereskedés- és névezetesen az austriai birodalom kereskedel-mi érdekeire nézve rendkívüli jelentőségű és ha Erdély szükségét, helyzetét és viszonyait tekintetbe vesszük, felette különböző fontos-ságu és horderejt.

11) Míg az arad nagy-szeben-verestoronyi vonal karolyfehérvári mellékvonallal az orszá-

gon csupán 27 mérföldnyi hosszúságban a hegyek aljánál délnyugataban arany-gazdag bányák és hatalmas kőszén- és vas-leletivé-nyek közelében és mindenesetre nagyon ter-mékeny és népes vidékben áthúzódik, — a másik pályavonal Nagy-Váradtól, Kolozsváron, Brassón és Bodzán át a karolyfehérvári és nagy-szebeni mellékvonalakkal 74 mérföldnyi kiterjedésben Erdélyt északnyugatról délkelet felé majdnem egészen hosszabban áthatja.

12) Ezen utóbbi vonal kiterjedésének hosz-szában a legtermékenyebb és nagyon népes vidékeket érintve, a legnevezetesebb városok-at és szinte minden jelentékenybb iparos helyeket köti egymással egybe. — Ezenfelül mentében hasonlóképpen közel esik a legfon-tosabb aranygazdag bányákhoz, valamint a hatalmas sóbányákhoz is, és irányával kívá-lóan arra alkalmas, hogy az inkább félreeső vidékek föld- és ipartermesztményeit közleke-désébe könnyen fölvegye, a mennyiben általa az ország termékenysége tekintetében jeles völgyeinek szinte minden torkolata a nagy közlekedési vonal részére megnyitattik.

13) Ezen nagy-várad-kolozsvár-küküllő-völgy-brassói pálya által a karoly-fehérvári és nagy-szebeni mellékvonalakkal Erdély köz-érdekei tulajdonom része elégittek ki, és az országnak a nemzeti és általános néperdekek, szintugy mint az iparüzlet szempontjából leg-több előny biztosítottak.

14) E két fővonal beépítése vala tehát az ország óhajtsáinak célpontja: de az egyik-nek a másik fölötti előnye iránt, ha az erdélyi országos érdekek szemmel tartatnak, az ország lakói tulajdonom többsége aligha lehetett kétel-kedésben.

15) A miért Erdély lakói csak a legna-gyobb hállára köteleztettek, midőn Felséged az 1862. évi Szent-Jakab 14. ról kelt leg-felsőbb elhatározásával „elvben a Tisza-vas-pályák folytatását Nagy-Váradtól és Aradtól Erdélyen át az oláhországi határig Brassón szintugy mint Nagy-Szebenen át megengedni és a kereskedelmi és földmívelési minis-ter legkegyelmesebben felhatalmazni méltóztatott, hogy ezen folytatólagos pályák kiépítésének biztosítása iránt alkalmas vállalkozókkal egyez-kedhessék.”

16) És midőn Felséged később az ország-gyűléshez intézett, 1863. évi Szent Mihály 27-éről kelt kegyelmes leiratában az erdélyi követeknek jelenlétében a birodalmi tanácsban Erdélynek a vasut-hálózatba leendő kapcsolata-sa tekintetéből is sürgősnek kegyeskedett nyilatkoztatni az ország — mint a követek a bi-rodalmi tanácsba beléptek, azt híve, hogy legfőbb óhajtsái valósulásához valahára éppen kö-zel áll.

17) E remény azonban — fájdalom — nem ment teljesedésbe; keserű fájdalommal siratá az ország, hogy az erdélyi vasut ügye a biro-dalmi tanácsban elintézetlenül maradt.

18) A közben Felséged f. é. Szent-Iván 5. kéről kelt legelsőbb elhatározásával „egy — Erdély nagyfejedelemsége Aradtól Alvin-czen át Nagy-Szebenbe a verestoronyi határig, Alvincztől K. Fehérvárig való mellékpályával vezetendő — gőzmozdony-vaspálya építésének biztosítása ügyében csődtárgyalás kihirodését megengedni, és egyidejűleg a kereskedelmi minis-teriumnak a császári felhatalmazást megad-ni kegyeskedett, hogy a vasutépítés az arad-alvincz-karolyfehérvári vonalon azonnal megkezdessék, és hogy e végre a költségek-nek a hitelintézet által leendő előlegezés-ké-peni fődöze, továbbá a Tisza vaspálya-társaság által eszközözendő építés iránt az állam-igazgatás ellenőrzése alatt egyezmény létesít-tessék.”

19) Erdély nagyfejedelemsége örökre hű képviselői az említett arad-alvincz k. fehérvári vasutvonal alapja építésének megkezdése kö-vetkeztében bevégzett oly tény előtt állanak, mely a két vezető pont egyike fölött határo-zott — egy tény előtt, mely nekik mint az ország hivatott képviselőinek — kötelességgá teszi, minden erőyük felhasználásával oda-hatni, hogy azon tény az országnak, a lehető legnagyobb előnyére legyen; de ez csak azon esetben történhetik, ha Erdély vaspályájára nézve — a mennyiben az talán több éven át az egyedüli országos pálya lesz — oly kivétező pont választatik, mely lehetségesé teszi, hogy mentől több ország részét élvezhesse a vaspálya jótéteményeit.

20) Kiindulva ezen reájok nézve egyedül határozó állapotból, Erdély örökre hű képviselői tekintettel a bevégzett tényállásra, a vasutnak Alvincztől Brassóba és a bodzai szor-nál levő kivétező pontig leendő folytatását — Kolozsvár és Szeben városainak ezen fő-vonalba való egyidejűleg bekapcsolatása mellett — a jelen viszonyok között oly meg-oldási mód gyanánt bátorodnak megjelölni, mely midőn Erdély érdekeinek az ország majd-nem összes, még pedig legtermékenyebb völ-gyei megnyitása által leginkább megfelel, s egyszerűsége az austriai kereskedésnek is megnyitja a kereskedési fővonalat Galaczeal,

és ezáltal a Feketetenger észak-keleti részé-vel, Dél-Oroszországgal és Perziával.

21) Ezen fővonal mellett szólnak, a jelen helyzetet tekintve, — Erdély legfonto-sabb országos érdekei!

22) Dél-nyugat felől az országba jövő, a vaspálya a termékeny Maros-völgy hosszába a két Küküllő egybefolyásáig a leggazdagabb ásványkincsek, kőszén, vas, s ó és a nemes marosi borok területe közepén keresztül hal-lad; azután keletnek elágazva, és a Küküllő-völgyébe hatolva Erdély legtermékenyebb két völgyének gazdagságát nyitja meg a külke-reskedésnek, továbbá Kolozsvárt és Nagy-Szeben befoglalva egybeköt ipar és üzleti tevékenység tekintetében kiváló fontosságu más helyeket, további menetében a székely-föld egy részét is részelteti a tökéletesebb közlekedési eszközök jótéteményeiben, a leg-szorosabb összeköttetésbe hozza az Olt-völ-gyét és ennek óriási vízgazdagságát a nagy közlekedési vonallal, és Brassót az ország első kereskedő városát érintve, az egyesült fejedelemségekbe azon vonalon szakad, me-lyet az Al-Duna tartományaival folytatott er-délyi kereskedés századok óta használt és mostanig is használt közlekedési főnt gyanánt.

23) Brassó főrák helye az egyesült Du-nafejedelemségekből és az ezeken át beszá-lított nyers termények legnagyobb részének, és Brassó az, mely amazok messze elszál-lítja a birodalom felső tartományai. Ezen nyers termények egy része e városban és környékén iparilag feldolgozva, brassói ke-reskedők által, mint kézműiparizsákk a leg-rövidebb uton visszavitetnek a Dunafejede-lemségekbe, a hol az ottani piacokon és Bol-garoszágnak keresett kereskedési áru gya-nánt eladatnak.

24) Az évenként több millió forint értékű brassói árunknak ezen kivitele évszázadok óta Brassó által eszközöltetik, és egysze-rűsége az egész Barcaság, a székelyföld egy része, továbbá Köhalm, Segesvár és Med-gyes szomszéd vidékeinek jelentékeny jöve-delem forrását képezik.

25) Brassó ezen felül még tetemes- és a téli hónapokban, midőn a Dunahajózás meg-akad, Bécsből és a német vám-egyet állá-maiból az egyesült Dunafejedelemségekbe szál-lított még jelentékenyebb mennyiségű árúk átviteli pontja is, és ezen minőségben a bi-rodalom átmeneti kereskedésére nézve nagy fontossággal bír.

26) Mindezek pedig, a kereskedés, ipar és üzlet szempontjait tekintve, fölötté nyoma-talanul meggyőzték az országgyűlést, hogy az egyesült fejedelemségi vasutvonalok egybekötési pontját Brassó közelében különösen óhaj-tandóknak tüntetik fel.

27) Császári és királyi apostoli felség! Ez azon vasutvonal, melyet a jelen helyzetben, mint legalkalmasabbat megjelölni komoly kö-telességünknek tartjuk.

28) Midőn Erdély örökre hű képviselői ezen nyilatko-atra lelkiismeretük által, mely a koronával szemben őket nyiltszívűségre kö-telezi, magukat inditattva érzik, egysze-rűsége a császári szó által biztosított azon re-ményhez állhatatosan ragaszkodnak:

mikép felséged valódiag honatjai szán-dékai az erdélyi vasutvonalok kiépítésének ügye tekintetében — úgy a mint azok az 1862. évi Szt. Jakab 10. 14-ől kelt legelsőbb elhatározásban világosan és határozottan — a másik irányban is, hazánk minden vidéke számára, minél előbb tettelesen valószínűt-nak fognak.

29) Minthogy azonban az egyesült feje-delemségekben vezetendő erdélyi pályák léte-sítésénél a dunafejedelemségi pályák egybekötési pontjai iránt a fejedelmi kormányval való egyezkedés elkerülhetlenül szükséges, — mint-hogy továbbá a bukaresti kamra határozatai által, melyek hallomás szerint az egyesült Dunafejedelemségek kormányai által helyben hagyatva volnának — Erdély jogosult kíván-ságai és reményei, ezen ország elkerülésének lehetősége miatt — vesztélyeztetve vannak, — ennél fogva Erdély örökre hű képviselői sie-tőleg inditattva és kötelezve érzik magukat azon legalázatosabb kérelemmel járulni felség-ed elébe:

mikép felséged legkegyelmesebben elren-delni méltóztatnék, — hogy:

1) az austriai-erdélyi és az egyesült du-nafejedelemségi vasutak egybekötési pontjai iránt emezek kormányával, még a közelebb-ről engedélyezett dunafejedelemségi vasutak építésének megkezdése előtt egyezmény esz-közöltessék;

2) hogy nemzetgazdasági és kereskedelmi tekintetből Brassó, mint elsőrendű egy-bekötési pont jelöltessék ki, és

3) hogy az egyesült fejedelemségek kor-mányával létre jött egyezmény alapján a bi-rodalmi tanács eleibe a jövő őlésszak kezde-tén az erdélyi vasut építése iránt új tervja-vaslat terjesztessék alkotmányos határozatho-zatal végett.

Kik tántoríthatatlan hűséggel, kérelmeink

kegyes meghallgatása iránti teljes bizalommal a legmélyebb tisztelettel öröklünk

Szentséges császári és apostoli királyi felségednek

legalázatosabb szolgál és örökre hű alattvalói Erdély nagyfejedelemsége országgyűlésileg összehgyült képviselői.

Nagy-Szeben 1864 Szentivánbó 24. kén. Aldulianu s. k. Maager Károly s. k. bizottsági elnök. előadó.

Szebeni dolgok.

N. Szeben, június 30.

A múlt tudósításunkban ismertetett 3 új törvényjavaslat felolvasása után, a tartományi gyűlés mai ülésében a vasutügyi bizottmány által javasolt felirat tüzettét ki napirendre.

Elnök a szólás jogát először is az indit-ványozó és egyszersmind előadónak, Ma-agernek adá meg, a ki beszéde kezdetén szerencsésnek nevezé magát, hogy Erdély életkérdésében a szabad szólás jogával élhet. E szegény, elhagyatott „baza” óhajtsáit ez ügyben az által hiszi legjobban kifejezhetni, ha egy jó anyához hasonlítja, a ki gyerme-kei közül egyiket sem becézheti, hanem egyi-keket mint a másikat nyelv- és nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül egyaránt boldogítja, anyagilag és szellemileg fejlődve, a tökéletesség magasabb fokára juttatva szeretné látni. A tartományi gyűlésnek nem szabad felel-dni, hogy az ország egyik legfontosabb életkérdésében kell szavaznia, s ha az el-döntés nem is tőle függ, szavazatának sulya — ha az egyértelmű lesz — jelentékenyen fog a szerpenyőben esni, minél fogva ez ügy annál nyugodtabban és szenvedély nélkül tár-gyalandó. Ő úgy képzeli ez országot, mint egy testet, mely csak szabályszerű vérfor-gással képzelhető egészségesnek. E test főre pedig a vasut, melynek — hogy egészséges szervezet biztosítsassék — annak minden tag-jába élető melet, jólétérzetet és erőt kell szétágtatnia. Ezzel áttért azon feladatra, melyet a bizottmánynak az általa tett indit-vánnyal szemben meg kellett oldania. Nagy elismeréssel nyilatkozik a bizottmány tanusi-tott tevékenységéről, s constátálja, hogy az előbb fölmerült szélső nézetek az őszhaza ma-gasabb szempontjánál később egyesültek, s hogy a felirati terv a legteljesebb egyetérté-sel egyhangulag fogadtatott el. Óhajja, hogy ez egyetértés, e hazafias szellem a tartomá-nyi gyűlés is lelkesítse. A bizottmánynak ki-látásán két pontra kelle figyelmét szegyeznie: 1) hogy a reichsrath a birodalmi pénzügy ál-lása miatt a kormányjavaslatban foglalt összes erdélyi vasut-hálózat kiépítése helyett alkalmasint csak az egyik fővonal részére adna engedélyt és kamat biztosítékot; 2) hogy ő Felsége a császár az arad-alvincz-szeben-ve-restoronyi vonal építését már tényleg engedé-lyezni méltóztatott, s hogy a m. kereskedel-mi minis-terium e vonal kiépítésére a vállal-kozókat ajánlataik megtelete végett már fel is hívta. Az első pontot illetőleg a reichsrath bizottmányának főindoka „a pénzügy kimél-ése” iránt teljesen méltányoltatott, de másfe-lől annál inkább megzsidárdult azon meggyő-ződés, hogy Alvincztől bármely irányban ve-zetessék is a vaspálya, az első erdélyi vonal kiindulási pontjaül Brassó határozandó s a román fejedelemségekkel való csatlakozás pontja e város közelében állapítandó meg. Ez első vaspálya tán sok évekig az ország egyetlen pályája lesz, semmi sem lehet-tehát jogosultabb óhajts, mint az, hogy e vonal-nak az ország összes érdekeihez mért irány adassék. A bizottmányban azon nézet nyilvá-nult, hogy a tartományi gyűlés nemcsak ille-tékes, hanem kötelessége is az irányra néz-ve nyilvan szavazni. A bizottmányi tagok többsége nagy meggyőződésű, mint az ország közvéleményéhez képest a nagyvárad-kolozs-vár-küküllő-völgy-brassói vonalt, fehérvári és szebeni szárnyvonallal nyilváníttotta ugyan fontosabbnak, azonban a bevégzett tény su-lya a legnagyobbas befolyást gyakorolta a bizottmánra, s kénytelen volt lemondani e vonal előbbi kiépítése iránti óhajtsáról, nem maradván fen egyéb, mint az, hogy a meny-nyiben lehet, az 1862. jul. 12. diki legm. ha-tározat által elvileg engedélyezett mindkét fő-vonal egy erdélyi fővonallal kombinál-tassék két szárnyvonallal. Ezután ajánlá, hogy a felirat egyhangulag fogadtassék el.

Alaposab és kedvező hatáson beszédet tar-tottak még Obert, Wittstock, Budacker és dr. Ratín, míg Schmidt Henrik (a „H. Ztg.” szerkesztője) beszéde inkább mulatságot okozott.

Obert a feliratot különösen azon okból támogatta, mivel az a közvetítés s észélyes megoldás álláspontjából indúl ki, nem képez oknéklküli ellenzékot, sőt a bevégzett tényhez alkalmazkodik, s nem ad alkalmat, hogy az erdélyi pálya építése még évekrol évekre ta-szigáltassék; de élesen korholja a kormányt, hogy a pártok viszálya által feltartóztatni en-

gedé magát, hogy az ország irányában kötelességét teljesítse. A vaspálya nem építhető ösi ragaszkodás jutalmául, sem arra nem használható fel, hogy a Reichsrathba való belépés érdekében általa propagandát csináljanak. Ezután előadja Erdély kereskedelmi történetét, s végül kimutatja, hogy az ország nemzetgazdasági érdekei parancsot követelnek, hogy a kiviteli kereskedelem kelet felé előmozdítását, s Brassó mint főpiaczként tekintetbe véssék. A vöröstoronyi pálya évekig csak visszaható lenne, nem felel meg az ország érdekeinek, nem segíti elő a kiviteli kereskedelmet. Pártolja a feliratot, mivel ő Felsége 1862. júl. 14-ki nagylelkű legm. határozatának alapján van szerkesztve. (E beszéd nagy tetszéssel fogadtatott.)

Schmidt nem akarja kétségbe vonni az erdélyi tartományi gyűlés illetékességét, hogy óhajtatását nyilváníthassa a vasút ügyében, de két dolgot nagyon érzékenyen vesz, 1) hogy az előadó (júl. 1-sőjén) oly mód nélkül ócsárolta a kormányt, 2) hogy a széken-verestoronyi vonal merőben kizáratik. Minden nagy osztráknak — ugymond — sajónia kell, midőn az osztrák nagybajomasság a dunai felelősségekkel egyenrangusított, s ha a kormány e kérdésben a 13-dik §-re támaszkodik, az alkotmányosság bünébe esnek. Az erdélyi vaspálya még évekig inségenyhítő vaspálya gyanánt tekinthető és pedig nem Magyarország, hanem Erdélyre nézve, ahol az adott időre katonai exequiával kell felhajtani. Az erdélyi tőkék ugy is kevésbé részesekednek az építésnél, azért az itteni nyilatkozatokat nem is komolyan venni. Maager indítványai ellen szavaz, mert ő Felsége már helybenhagyta a székeni fúvonal építését s nem akar engedelmesség bünébe esni, meg aztán nem pártolja Maager indokait.

Wittstock már csak azért is pártolja, hogy a tartományi gyűlés e kérdésben szavazzon, mivel óhajta, hogy e szavazat folytonosan csengjen a ministerium fülében, s ne menthesse magát a val, hogy nem hallotta. Erdély — ugymond nagy tetszéssel fogadott hosszabb beszédét végén — Erdély megadta a birodalomnak, a mi a birodalom; ez a felirat most alkalmat nyújt, hogy a birodalom is adjon meg az országnak, a mi az ország.

Mig Schnell, Brassó követe, tartott egy rövidebb beszédet, melylyel ajánlta a felirat egész tartalmának elfogadását.

Két órákor ülés vége.

N. Székely, július 1.

A tartományi gyűlés mai ülésében a vasut-bizottmány által előterjesztett felirati terv majd nem öt órai vita után egyhangúlag elfogadtatott. A vita elején a részletes vita kizárásával. A vita feletle szenvedélyessé fejlődött, s a mily bátor hévvel támadta meg részrehajló eljárásért a kormányt Maager, épp oly melegen vedelték ezt az arad-seben-verestoronyi vonal bajnokai, míg a ház román tagjai inkább semlegesesen tarták magukat, azonban szavazásánál valamennyien a felirat mellett nyilatkoztak.

E felirat egyhangú elfogadását mindjárt az ülés kezdetén b. Friedenfels is melegen ajánlotta. Mután a tegnapi vita folytán fölmerült nézetek, miszerint a vaspálya évekig az ország egyetlen pályája lesz, mérsékeltlen csafolta, felhozta, hogy a tartományi gyűlés kérése, ha az egyhangú lenne, annál nagyobb súlytal hangzanék s a kormány erre támaszkodva az ország óhaját, illetőleg annál nagyobb eredménnyel fogja a Reichsrath eleibe léphetni.

Mután Brán de Lemény szintén a felirat elfogadása mellett, ellenben Herbert a ház folytonos derültsége közt ellene nyilatkozott, Rannicher folytonosan szürkölő ki-feljezésekkel magyarázta a háznak, hogy s mint tevékenykedett az előadó (Maager) a bizottmányban s hogy a felirat ily módoni fogalmazása és a bizottmányban kieszközölt egyetértés az ő befolyásának eredménye. Végül kérte a házat, hogy a fűvita fejeztessék be, s a felirati terv részletes vita nélkül fogadtassék el, mely indítvány helyesléseül a ház legnagyobb része felállott.

Vajda László is beszélt, kinek beszéde közben Maager, a kit Rannicher szavai érzékenyen látszottak éredekni, elhagyta az előadói tribünét, a székhöz ment és innen akart felelni.

E körülmény alkalmat nyújtott Rannichernek arra, hogy az elnökséghez azon kéressel forduljon, miszerint az ülés egy közbejött rendkívüli eset miatt néhány percze felfüggesztessék, miután — ugymond — a bizottmány azon helyzetbe látja magát juttatva, hogy új előadót kénytelen választani.

Erre az üres élekre azonban az elnök komolyabban s mintegy rendreutasítólal meg-jegyzé, hogy erre nézve előbb Maager nyilatkozatát kell hallani.

Maager azonnal ismét elfoglalta helyét a tribünön, s nyilvánította, hogy ezt azért hagi-

ta volt el, mivel oly dologról akar beszélni, a mi a bizottmány kebelében nem jött szóba. Több oldalról vett tudósítások folytán ugyanis azon meggyőződésre jutott, hogy a kormány ezen tartományi gyűlés kérése daczára is az általa tervelt vaspályavonalat létesíteni fogja. Itt ma — ugymond — felemlített, hogy a vasut-törvény szerint a kormánynak joga van engedélyeket osztani ki; de ő ezzel szemben az octoberi diploma II. cikkelyét s a februári patens 10. §-t állítja, mely szerint vasuti ügyek a reichsrathi alkotmány szerinti tárgyalása alá tartoznak. Ha a kamatbiztosítók engedélyezésénél a reichsrathnak nem engedték meg, hogy a vonal felett is határozzon, akkor ez még mind csak absolutismus csak alkotmányos formában, mivel a kormány politikai mellékletekintétekből minden neki tetsző vaspályát megépíthet. Ő be tudja bizonyítani, hogy a kormány az arad-seben-verestoronyi vonal mellett pártállást foglalt el, s ha kérli, miért történt ez, csak azt felelheti, hogy ezzel csak a birodalmi alkotmány átvitelét, s a mint már tegnap megjegyeztett, hívséges ragaszkodás megjutalmazását célozták. Ime e vonal mellett buzog most az udvari kancellária is, mely ezelőtt két évvel a nagyváradi-kolozsvári-brassói vonalt a legmelegebben ajánlta, s a mely mellett ugy stratégiai, mint kereskedelmi tekintetben a legnagyobb kapacitások nyilatkoztak. Ezen ténynek az a tanúsága lesz következtése, hogy minden alkotmányozás mellett közigazgatásilag kormányoztatunk. Ily helyzetben nem marad egyéb vigasztalás, mint az, hogy a reichsrath az ország érdekeit védni fogja a kormány ellenében. (Egész Erdély várja ezt! Szerk.) Ő nem akar külön indítványt tenni; csak egy intő szót akar a minister urak fülébe juttatni, hogy maradjanak az alkotmányosság terén, s főlegbezzni a reichsrathhoz, hogy oltalmazza az ország érdekeit.

Maagernek e polgári bátorsággal, őszintén mondott beszéde, melyet csak kíváncsian közölvők, s melyet a bal oldal egy része tetszéssel fogadott, a visszafelélek egész viharát idézte fel, a melynek folytán — különös parlamenti divat lévén itt a szurkálódás és személyeskedés — Maagernek egész multja, s különösen a különböző vasut-tervek körüli tevékenysége éles bírálat alá vétetett.

Először is Popp főkörmányszéki alelnök állott fel, hogy visszautasítsa azon vádat, mintha az ország kormányja valahogy egyik vagy másik vonal mellett pártállást foglalt volna el.

Binder hosszabb beszéde kezdetén előadja, hogy ő von az, a ki a reichsrath-bizottmányban indítványozta, hogy a vaspályát ugy N. Várad, mint Aradnál vezessék Erdélybe; de indítványával kisebbségben maradt. Miután hosszasan fejtegette, hogy miért szavaz a verestoronyi vonalra, azon férfiak működését rajzolja, a kik az erdélyi vaspálya ügyét már 17 év óta ide oda huzcolják, s most e majd ama pártköz csatlakoznak, csak hogy az általuk óhajtott vonalt valóstíthassák. Maagernek azon törekvése, miszerint a felette szabadelvűnek mondható Reichsrathot pártokra szakgatni s a ministeriummal meghasonlósba hozni szerető, alig talál kifejezést, s végül biztosítólal állítja, hogy a ministerium keményen áll.

Dr. Teutsch határozatlan visszautasítja azon vádat, mintha a ministerium alkotmányellenesen járt volna el, s több, Maager által is aláírt irat idézésével be akarja bizonyítani, hogy ez ő Felségénél arra törekedett volna, hogy a nagyváradi-kolozsvári pályának valóstíását alkotmány szerinti tárgyalás kizárásával eszközölje.

B. Friedenfels az ndv. kancelláriát védi Maager azon vádjá ellen, mintha ez pártállást foglalt volna el az erdélyi vasut ügyében, s fájdalmasan sajnálkozik, hogy alkotmányellenes eljárással vádoltatik egy minister, a ki szabadelvűségének és alkotmány szerzetének annyira bizonyítványát adta. Ő nem érzi ugyan magát hivatva e ministert (Schmerling lovagot) védelmezni, de az erd. udv. kancellária mellett, mint annak tagja, felszólalni kénytelen stb.

Rannicher ismétli indítványát, hogy az ülés fűggesztessék fel, hogy a bizottmány határozzon a felett, vajjon Maager továbbra is megbizva maradjon az előadói tiszttel.

De bizottmányi elnök Aldulean, valamint Obert ez ellen emel szót: a vita zárása elfogadtatik, s még csak Gull nyerszólás jogot, a ki aztán egy jó óráig tartó beszéde végén stratégiai, kereskedelmi és pénzügyi szempontból a felirat elfogadására szavaz.

Még Maager nyert szót egy személyes megjegyzésre, s óvást tesz azon felfogás ellen, miszerint ő a kormányt gyauusítani kívánna. A mit mondott, az ország érdekében kimondandónak hitte, s e célból nézetét mindig őszintén fogja kijnyilatkoztatni ezután is.

Erre a felirat elfogadtatott, s az ülésnek 3 órákor vége lett.

N. Székely, július 2.

A tartományi gyűlés tegnapi ülésében Maager által tartott beszédéről a „Hermannstädter Ztg.“ írja, hogy „Scandal“, és „miután Maager ezen fellépésével se Brassó, Kolozsvár, se N. Váradnak használni nem remélhetette, e beszédet valószínűleg Pestről kapta kidolgozva.“ Nehogy valaki erre nézve kétségben maradjon, ezennel a leghibzatosabb tudomás alapján jót állunk, hogy ez mindössze is csak egy ugynevezett komiz vicze, a melynek a világon semmi alapja.

A tartományi gyűlés mai ülésében Jakab Bogdán főkörmányszéki tanácsos foglalt helyet a kormány-padon, a kit az elnök bemutatván, megjelenezetett. A mult tésis jegyzőkönyve megállapítása körül fölmerült társalgás után, a három legújabb kormányjavaslat került szónyegre. A vita két óráig tartott, s határozatott, hogy az előleges tanácskozára egy közös bizottmány választassék, mely aztán három alosztályra oszthatja fel magát. Tagok választása a közelebbi ülésben. — Másik tárgy volt a bizottmányi jelentés az ideigl. országgyűlési rendtartás 75 §-nek megváltoztatását illetőleg, miszerint a regalistáknak is 5 frt napidij, s uti költségül a gyűlés minden tagjának mindenként 1 frt utiköltség rendelő. Kormány képviselő Jakab beszéde s ajánlata folytán a törvényjavaslat részletes vita nélkül elfogadtatott. — Jövő ülésben napirenden lesz: törvényjavaslat a törvényezikké szentesítése, s más törvényjavaslat urbéri ügyeket illetőleg. A közelebbi ülésben a kérvényezési bizottmány is jelentést fog tenni, azon 13 kérvénnyel, mely oda utasítottat.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Maros-Ujvár, jun. 26.

A nagy reformator „Kálvin“ halálának három százados ünnepét a nagy-enyedi egyházmegye és főiskola folyó hó 26-án a nagy-enyedi főtemplomban szép ünnepélylyel tartá meg, tekintélyes buzgó városi közönség, az egész tanárikar és tanuló ifjuság szép gyűlékezéssel.

Mindamellett is, hogy a rémítő vizár a közlekedést elzárta volna, vidékiek is többen jelentek meg, u. m. egyházmegyei főgondnokok: ifjabb báró Kemény István, Zeyk Károly és Tisza László ő méltóságai, a vidéki papság s közönség néhány tagjai.

Megkezdődött az istentisztelet 10 1/2 óráig Hegedűs János nr egy buzgó alkalmi imával nyitotta meg az ünnepélyt. Fájdalom, hogy a tisztelt tanár ur gyenge hangja miatt kedves imáját hallani és érteni alig lehetett.

Ezután egyházmegyei eszper, nagytiszteletű Basa Mihály ur, egy egész óráig farsadhatlanul kitartó erőtéljes szép beszéddel ragadta meg a templomi közönség éber figyelmét. Déli 12 órákor a főiskolai ifjuság ének-kara, egy kedves hangzású énekével a templomi ünnepélyt beárta.

Feltűnően látszott a közönség több tagjai előtt — s meglehet méltán is — miért, hogy ezen Enyed városát érdeklő három százados ünnepélyre nézve a városi érdemes papok elmellőztettek?

Ünnepély után az egész papi és tanárikar mint hivatalos, ifj. báró Kemény István ő méltósága csombordi kastélyában igen-igen izletes, jó magyar vendégszereteten részestílvén, asztal fölött az ünnepély alkalmából vett, annak érdeméhez és a tisztelt körhöz illő szép „toasztok“ at lehetett n. t. Basa Mihály s három gondnokainak ajkairól hallani szép magasztos eszmékért, előtűnik kedves, drága egyéneknek — a jelenvalókat nem említve — jelesen b. Kemény Ferenc, gr. Mikó Imre ő nagyméltóságai és méltóságos főtisztelt püspök urunk becses életéről.

Melékiesen legyen mondva: volt olyan szövegi pohárköszöntés is, melynél épületesb is lehetett volna, mely sem a nap érdemével, sem a helyiség és kar méltóságával összhangzóan nem, sőt valami hírlapi közlemény által, talán képzelt érdekltség miatt keletkezett, egészen más időre és térre tartozó, azt mégis semmi alapos érvekkel meg nem döntő és a mint észrevehető volt, csupán személyeskedési célzattal származott belbecsnélküli gunyos életkérdésnek volna nevezhető. Eppen azért, jelen volt ezikkör ezt, mint e nap és helyiség méltóságával össze nem ferőt tekintvén, a legszerényebb illetélemmel hallgatta végig; fenhagyván azon hallgatag kíváncsot:

Talán jobb lesz vala pohárköszöntő urnak, nem e jeles napot és helyet, sem személyt tűzni ki gunyolódni akarás célpontjává, hanem a maga helyén, az irodalmi téren, egy alapos érvekre fektetett értekezésben, megdöntve az elferdített felemlégetett hírlapi közleményt, oly érdemes cikkkel lépni elő, mely a közérdekű ügyben egyénileg és szerényen véleményezőknek meggyőző felvilágosításul, az illető népevelőknek és nevelteknek pedig tudós utasításul lett volna szolgálandó!

Ez egyen kívül, a többi mind jó renddel és ékesen menvén véghez, végre esti 6 óra tájban a kedves házi ur vendégei szétoszlottunk, azon komoly gondolatokkal, hogy több ily százados ünnepélyen a távozók és maradók közül egyetlenegy sem fog jelen lenni, és azon reményteljes óhajjal: Adjá az ég, hogy egy lelkes, buzgó és mévelt utókor ezerszer holdgömb viszonyok közötti állapotban érhesse és ülhesse meg a lelkiismeret szabadságának ezen világtörténelmi nevezetességű ünnepét, s áldásaiban örökíthesse a nagy reformátor Kálvin emlékét!!

Schabtyén Áron.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Cs. ő Felsége a vizáradás által Erdélyben okozott pusztítások hírére gr. Coudenhove cs. kir. tábornoki hadsegédet kiküldeni méltóztatott, hogy a lakosok közt támadt inségi állapotot megvizsgálja és a legterhebben sújtoltaknak közvetlenül segélyzést hozzon.

— B. Eötvös József látogatásáról az államminiszerl a „Tagesb. aus Böh.“ bécsi levelezője azt írja, hogy Karlsbadba utaztában Eötvös két napot Bécsben időzvé, csakugyan meglátogatta az államminisrt. Schmerling ur tudta megérkezett s Eötvös sógora, Trefort ur előtt, ki az alföldi vasut ügyében járt az államminiszerl, reményét fejezte ki, hogy talán látni fogja. Eötvös megragadta az alkalmat, minthogy az alföld-fiumei vasut őt is érdekli, azonkívül a keletköz ipar-egyletet, melynek elnöke, szintén ajánlani akarta. Ez a tény, teszi hozzá a levelező, melyhez bizonyosan a legezifrább kombinációkat fogják kapcsolni, melyek azonban bizonynyal alap-talanok lesznek.

— A bécsi iparosok ékessége — magyar ember, s e magyar ember a törvényeszek előtt áll. Midőn néhány év előtt egy bécsi bankár, termelt megnyitá vendégei előtt, ezeknek bámulatát leginkább a butorok kelték föl: „Tyha persze!“ mondá egyik másik, „mindjárt meg-lászik, ki a franczia. Mennyivel kiűnőb iparosok azok a mieinknél! Mennyi izlés, mily választékoság, mily kivitel!“ A házi ur mosolygott: „Akarják önök tudni uraim e párisinak lakását? Gumpendorfban, (Bécs egyik külvárosában) lakik s neve Pataki István. E férfin, kinek neve éppen nem hangzik francziásan, s kinek művei minden ipar-és műveltségben elsőrendű esélyei által a forintnyi passivummal csődöt volt kénytelen hirdetni, s ennek igazolása végett a bécsi törvényeszek elé idéztetett. Szerencsétlenségének okául a következőket hozza föl: Mintegy öt év előtt pénzavarba jött s e baján segítni akarván, valami Chwala Ferenczel szövetekezett, hogy ennek pénzerejéből tizletet, mely akkor 50 leányt foglalkoztatott, még nagyobb virágzásra emelje. A terv nem sikerült. Chwala 8000 frtnyi tőkével vett ugyan részt az üzletben, de ezért, ugy szintén feltételei tiszteért, hetenkint 50 frtot igényelt. Pataki, hogy ezen s másnemű követeléseknek eleget tegyen, mindenféle pénzért folyamodván, uszárások karmait közé került s a legtöbb időt a műhelyen kívül tölté, míg Chwala a leányek gunyolódásának céltáblájává lőn, kik, a helyett hogy dolgoztak volna, csak feltűnyelőkkel mindenféle tréfát üttek s legfőkébb „stikkereket“ követtek el rajta. A munkák nem adat-tak át többé oly pontosan mint azelőtt, Pataki, ki minduntalan pénzavarban volt, nem fordíthatá a nála megrendelt butorokra a régi mügöndöt és figyelmet, szóval, a kintnő iparos csillagzata mindinkább hanyatlott. Saját-képi csapásokat nem mutathatott ki, s így az államügyész kényszerítve volt elítélését, önköztá bukás miatt, indítványba hozni, különös enyhítő ok gyanánt hozván föl azonban, hogy Pataki István „az austriai ipar díszé“, kéri a törvényeszeket, hogy a reudes büntetési mértéket alább szállítsa, s így is történt. A vádlottat 52,000 forintnyi deficit-nek daczára, csak két heti bűjtöléssel súlyosbított elzárásra ítélték.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A jun. 27-ki felső és alsó házi ülésekben a conferentiára vonatkozó okmányok terjesztettek elő, a felsőházban Russel, az alsóban Palmerston lordok által. Minden körülményt fontolóra vévén, mondá előterjesztése végén Russel gróf, az angol kormány ugy találta, hogy kötelessége semlegességben maradni. Ebből azonban még nem következik, hogy oly körülmények nem merülhetnek fel, melyek más politikát tennének szükségessé. Valjon ha Koppenhágát bombáznák, e tény fegyverforgásra bírná e Angliát? kérdé Derby lord. Palmerston után az alsóházban Disraeli beszélt, emlékeztetve hozván a ház előtt, hogy ő már az ülésszak kezdetén kárhoztatta a kabinet politikáját. Mostanig, ugymond, a

kamara hallgatott a korona, s a ministerium iránti tiszteletből. Azonban nem fér össze méltóságával, hogy tovább is hallgattat maradjon. Megtámadja szónok ezután Palmerston azon újonnan kifejezett nézetét, hogy csak a dán szigeteket kell szükség esetén védelmezni Angliának. Bright és Cobden politikájához sokkal jobb és érthetőbb, mint a Palmerstoné. Szónok kijelenti, hogy közlekedési kérdést intéz a házhoz: nyilatkozzék a kormány politikájáról.

Olaszország. Róma, jun. 29. A mai tünemény alkalmából a sz. atya a vaticanban isteni tiszteletet tartott s ez alkalommal megújítja tiltakozását Piemont invaziója ellen.

Turin, jun. 29. A követek kamarájában a pénzügyminister kinyilatkoztatta, hogy az 1864. és 1865-iki deficitet a koronajavak s az állam vasutak eladásából bejövő 200 millióval fedezheti a nélkül, hogy hitelre szorulna. 40 milliónyi meggazdálkodást mutat ki a kiadási költségvetésben; az új szervezeti törvények megszavazása után a megtakarítások 100 millióra is fölemelkednek. A kormány és nemzeti a gyűjtés (recueillement) politikáját el nem fogadják, mint Saracco kívánja. A kormány a cselekvő-párt programjától szintől távol áll, mint a lefegyverzés programjától. A ministerium programja még mindig az, melyet belépésekor kijelentett t. i. készen tartani magát a politikai eseményekért Olaszország rendeltetésének betöltésére fölhasználni.

Németország. Hamburg, jun. 30. A mai „Hamburger Nachrichten“ következő táviratot küldött Flensburgból jun. 29-én esti 9 óráról: Ma hajnalban 2 órakeret hidak verettek Alsen szigetére, mire mindkét részről megkezdett az ágyúváltás. Egy óra alatt a hidak fel voltak állítva; 4 órakeret az első porosz csapatok már Alsen szigeten voltak. A csata folyást tart, a hátráló dánok állásról állásra vitézül harcognak. Délután 2 órakeret a poroszok már Vollerup- és Alkebyll-ben voltak. Frigyes Károly hg Sonderburgnál kelt át, míg a főátelés Sandbergnél történt. Az át-

kelésnél 100 ember veszett el. Sonderburgban utoljára utcai harc zajlott ki. Flensburgba este 1000 fogoly kísértetett be, kik között sok a tiszt.

Flensburg, jul. 1. A „Nordd. Ztg.“ hadi tudósítása szerint az átkelés Alsen szigetére 120 dereglyén történt, mindenkor 3000 emberrel, Schnabeck és a satrupi erdő déli része között. A dánok heves tüzelése dacára a parti őttegek bevetettek. Rolf Krake panczélos dán hajó két ízben veretett vissza s meggyúlt. 2400 dán, köztük 100 tiszt elfogott. Kanfmann ezredes erősen megsebesült. A dánok vesztesége nagy. A poroszok vesztesége tisztokban: 3 halott s 17 sebesült, közemberekben 300 halott és sebesült.

A „Prov. Corresp.“ írja a „Spen. Ztg.“ után, hogy Karlsbadban határozott megállapodások történtek az új hadjárat folytatás módja iránt, hogy Alsen, Fühnen és a nyugati szigetek elfoglalandók s a tengeri harc nagyobb erővel újul megkezdendő. Az alkudozások Holstein és Schleswig polgári közigazgatása tárgyában megkezdettek; a szövetséggyűlésnél javaslatok tettek a felől, hogy az is katonailag s politikailag közreműködjek az ügy végleges elintézésé tárgyában. A meghódított Jütland Németország által saját igazgatás és adóztatás alá vétetik, s gond leendő fordítva arra, hogy e föld gazdag jövedelmi forrásai némi kárpótlást nyújtsanak a folyamatosan levő háborúval járó áldozatokért. ugyan e lap írja, hogy Schleswig-Holstein örökösli rendjét illetőleg, ha a jogosultság kérdése kétségesnek fogna feltűnni, Poroszország mindenek előtt Németországnak és saját államának valóságos érdekeit fogja szem előtt tartani.

Dánia. Kopenhága, jun. 29. A Berling-féle lap közli a hadügyministerium hirdetését, hogy Kolberg, Kamin, Swinemünde, Wolgast, Greifswalde, Stralsund és Barth ostromzárattak; továbbá a jun. 25-iki hirdetvényben említett schleswig-holsteini gőzösök még jun. 26-án vétettek ostromzár alá. A

tegnapi országgyűlésben egy képviselő kérdezte a tengerészeti ministertől: vajon a kormány Memelt is akarja-e ostromoltatni?

Koppenhága, jun. 29-én este. A pénzügyminister egy 20 millióból álló új kölcsön iránti javaslatot terjesztett az országgyűlés (landthing) elé.

Oroszország. Péterváry, jun. 30. A „Petersburger Ztg.“ Németország iránt barátságos hangon irt cikkében Angliát következetlenséggel vádolja, ha most háborút kezdene, miután semmit sem tett akkor, midőn a németek az 1852-diki szerződést elvetették s Schleswiget és Jütlandot elfoglalták. Anglia észszerűleg engedékenységet kell, hogy tanácsoljon a dánoknak.

Amerika. Új-York, jun. 23. Grant hadserge jun. 16- és 17-én bevette Pétersburg legészlebbi védelmi vonalát; 18-án a belső védőművekre intézett háromszori támadása azonban visszaveretvén 19-én másfél mérföldnyire a várostól elcsúszolta magát.

Oláh-Moldvafejedelemség. Bukarest, jun. 24. Kuzma tegnapi délután Küstendén, Czernovodán és Giurgevón át ide visszaérkezett. A helyőrség kivonult elfogadására s a tüzéség 101 ágyulövessel tüdőzött, minthogy azonban nagy mértékben omlott az eső, a népesség részvéte a bevonuláskor igen csekély volt. A hivatalos „Monitorul“ a külügyministernek a miniszterelnökhöz intézett következő sürgönyét hozza nyilvánosságra. Pérából keltezte: Búcsulátogatás alkalmával ő felsége a szultán személyesen ékítette fel a fejedelmet az „Ozmán-rendjel“ brilliánsokkal megrakott nagy szalagjával s a leghízelgőbb s megnyugtatóbb módon nyilatkozott Románia jövője felől. A politikai kérdés általános megelégedésre oldatott meg. (Aláírva) Balanescu.

Az utóbbi hét alatti gyakori viharok összekötte fellegszakadászerű záporokkal rendkívül nagy károkat okoztak Oláhországban. A folyók mind kiáradtak s a szántóföldeket s réteket vizalá merítették, majd minden hid

elsodortatott s a közlekedés minden irányban megakadályoztatott. Főleg a csak most nagy költséggel rakott országút Erdély felé igen megrongáltatott. A Prasova feletti 3 köhidnak csak oszlopai maradtak meg. A Dimbovieza elszakgatja gátjait s Bukarest 3/4-de el van árasztva. Tegnap délután 3 órakeret s a mult éjjel 2 órakeret magigott a föld. A tegnapi ingáskor egy másod perc alatt három földlökődést vettek észre.

Törökország. Konstantinápoly, jun. 25. Teheránból jelentik, hogy a Schah elhatározta, hogy a hadügyminister, 20,000 emberrel Asterabadba a turkomannok ellen küldi.

Görögország. Athén, jun. 25. A király visszatérését jul. 5-ke körül várják.

Újabb. Hamburg, jul. 1. A mai „Börseblatt“ jelenti Büffelkoppeltől jun. 30-karól este: Sondenburg egy részben le van égvé. A brandenburgi zászlóaljak közül a 24, 35, 60 és 64-ik számúak átkelésüket öt helyen, a dánok erős karácstüzelések dacára kieszközltek. A westphaliai zászlóalj 13, 15 és 55. ez. egész holnaputánig Alsenen maradnak elő-
őrségben.

A mai „Hamb. Nachr.“ hirdeti Koppenhágából jun. 30. estéről: magánközlemény szerint úgy mondják, hogy az alsei dán erő összes vesztesége körülbelül 1400 halottra és sebesltre megy, kik közül azonban a sebesülteket mind magokkal vitték volna.

Bécsi börze július 1-jén: Nemzeti kölcsön 79.70. 5%. Metalliques 71.40. Bank-részvény 781.—. Hitel-részvény 191.80. Váltó Londonra 115.—. Ezüst 113.50. Arany 5.49.

1860-diki Állam kölcsön 96.—.

Június 28-án: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországra 74.25. Erdélyi 72.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIVATALOS.

11.533. 1864.

(166)

(1—1)

kormányzszék

Hirdetmény.

Az állami lötenyészési díjak és ezüst érmek e folyó évben Erdélyben történendő kiosztása iránt.

Ő cs. és ap. királyi felsége 1860. február 9-én kelt legfelsőbb határozata értelmében

I. Az állami lötenyészési díjak illetelmek:

- 4—7 éves anyakanczának sikerült szopós csikóval, melyek jól vannak tartva, egészségesek és erőteljesek, és jó tenyésztésnek minden tulajdonságaival bírnak.
- három éves kanczának, a melyek kitűnő tenyészőséget ígérnek és befogva még nem voltak, vagy ha voltak is, de e mián észrevehetőleg még megromolva nincsenek.
- A tenyészési díjakért pályázó kanczák tulajdonosai helység előjárásági bizonyítványokkal kell hogy bebizonyítsák, a szopós csikóval bemutatott anyakanczról, hogy a csikó születése előtt már birtokukban volt, s a három éves kanczáról pedig, hogy annak anyja a bemutatott kancza születése előtt övék volt és a bemutatott ló náluk nevedekett.
- Tenyészési díjat nyert anyakancza 7 éves kora eléréseig még egyszer pályázhatik újabb tenyészési díjért, ha a díj nyérése után következő valamelyik esztendőben ismét bemutatattik sikerült csikóval. Oly anyakancza, mely már két díjt nyert, többé nem pályázhatik.

4) A tenyészési díjak kiosztása történik ez évben.

Beszterczén, augusztus 10. d. kén.

N.-Enyeden, szeptember 15. d. kén.

Szegesvárt, augusztus 22. d. kén.

Sepsi-Szent-Györgyön, szeptember 1. jén.

A nevezett négy pályázó helyek mindegyikén 14 díj, összesen 85 darab cs. kir. aranyban osztatik ki, még pedig:

Csikós anyakanczának:

1 díj 15 darab arannyal

6 „ 5 „ arannyal.

Három éves kanczának:

1 díj 10 darab arannyal.

6 „ 5 „ arannyal.

5) A bemutatott kanczák díjredemeségének megítélése, valamint a díj odaitélése is mindegyik pályázó helyen egy e végre külön kinevezett polgáriaktól és katonáktól álló vegyes bizottság által történik.

6) Az odaitélt díjak a díjazott állatok tulajdonosainak az egész bizottság jelenlétében, valameny pályázó előtt arról adandó nyugtára rögtön késpézben kiadatik a bizottság polgári tagja által, éppen úgy felolvastatnak azon tenyészők nevei is, a kik díjra érdemes kanczákat hoztak a pályahelyre, de a díjak elégtelen volta miatt jutalmat nem nyérhettek.

A díjkiosztás eredménye, a pályázott állatok száma utólagosan szokott módon fog közhírré tétetni.

7) Hogy a díjkiosztással megbízott bizottság idején tudtára juthasson az illető pályahelyre megjelent valameny pályázóknak, minden pályázó kancza tulajdonosa köteles, magát legalább a 4 pontban kijelölt díjkiosztási napon legkésőbbre délelőtt 11 óráig, a pályahely megyéje vagy széke főispánjánál vagy főkirálybírájánál vagy azok helyettesénél jeleníteni, a kitől a további utasítást fogja kapni.

N.-Szeben, mart. 30-án 1864.

A kir. főkörmányszék alelnöke:

POPP V. LÁSZLÓ.

NEM HIVATALOS.

(168)

Felhívás.

(1—1)

Néhai gróf Tholdy Lajos örökösei nagy részétől én alólt fel vagyok szólítva, egy közös családi öszvegyeteli elintézésére. Ezen felszólítást, illetőleg megbízást engedve, felhívom ezennel néhai gróf Tholdy Lajosnak apai, és anyai egyenes örököseit a végett, hogy folyó év augusztus hava 6-dik napjára, kolozsvári szállásonon (Szécsenyi Berde-ház) magok, vagy felhatalmazottjaik által, annyiaval inkább megjelenni sziveskedjenek, mivel ez alkalommal, a néhai gróf hagyatékát érdeklő, legfontosabb kérdések lesznek családilag tárgyalandók.

Kolozsvárt, június 30-án, 1864.

M. N. Zsombori Zsombori Elek.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Fogszükséglők- és fogfájásokhoz!

Alóltirt ezennel tisztelettel jelenti, miszerint tartózkodása f. évi július elejétől október közepéig Segesvárt leend. (167) (1—3)

GROSS KÁROLY, fogorvos és művész.

(163)

Tisztelettel tudatom

(2—3)

e város nagyérdemű közönségével, hogy „Stampa András“, ki egy ideig az itten „STAMPA TESTVÉREK“ czég alatt fennálló czukrászatot kezelte, s kit jelenleg a közvélemény előtt valami „feladás vádja“ terhel, czukrászatunk kezelésétől már több hetekkel ezelőtt kilépett és azt alóltírott ez évi május óta átvetttem s lehető legnagyobb pontossággal folytatandom.

Ezen czukrászat kezelésében történt változást annyiaval inkább kívánom a nagyérdemű, minden rangu közönség figyelmébe ajánlani, mert tapasztalom, hogy a kilépett Stampa András személyével összetévesztve, az ellene nyilvánuló vélemény következtében erkölcsileg és anyagilag ártatlanul sujtatnék és a nagyérdemű közönség eddig tapasztalt pártolásától én fosztatnék meg.

Kolozsvárt, június 28. 1864.

STAMPA ANTAL.

(161)

Hirdetmény.

(6—*)

Tisztelettel tudatjuk a t. ez. repce-termelő urakkal, hogy a már 18 év óta fenálló olajgyárunkba az idén kiválólag a repcét a legmagasabb árba fizetjük, arra, mint eddig is, előleget adunk és akár az egész termést előre kifizetjük.

KISS TESTVÉREK, olajgyár tulajdonosai.

(282)

Porosz kir. kerületi orvostudor KOCH

(11—12)

jegeczes - növény-czukorkái

eredeti fedett skatulyákba változatlanul kapható 35 és 70 krajczárjával.

Ezen a legjelesebb alkalmas növény és gyógyfüvek nedvéből, a legtisztább czukor jegecz részecskéivel töményített Dr. Koch-féle növény-czukorkák, mint a legelősmertebb részét által hasznosnak bizonyosult ajánlatból, mint enyhítő és ingerül-lapító, a köhögéseknél és rekedtségnél, torokfájásoknál, nyálkás bajaknál; midőn az azokba foglaltató növénynedvek és édes állományok szerves kivonata által, a beszálló szervek fenntartására, tisztaságára és engedékenységekre megbecsülhetetlen hatással bírnak. Minden eseteknél a nyálkásbártyák, s azok el-ágazásaira enyhítőleg s oldólag hatnak, a kiürítéseket könnyítik, a gyengén tápláló s erősítő alkatrészek által, a vele érintkező jeles szervrészeket erősítik. Dr. Koch növény-czukorkái nemcsak ezen valódi jeles tulajdonságok által különböz-tetik meg magokat, a gyakran anyira magasztalt mejj-theától, mejj-siruptól Pato pectorálától, sat. hanem különösen kitűnnek ezen szerek felett azon előnyös sajátások által, hogy az emésztő szervek által könnyen fel-vétetnek, s hosszas használat után is semmi gyomor neheztséget, sa-vanyúságot vagy nyálkásodást nem okoznak, vagy hagyunk magok után.

A tévedések kikerülése tekintetéből jól megjegyzendő, hogy Dr. Koch jegeczes növény-czukorkái csak is hosszukó a mellékelt bé-lyeggel ellátott eredeti skatulyákba vagyunk pakolva, s egyedüli valódiságokban

Kolozsvárt: csak is gyógyszer. WOLFF J. s Khudi J. özvegyénél kaphatók, valamenit Beszterczén: Kelp Ferencz; és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; és Jekelius Ferencz gyógyszer.; Déván: Büchler A.; Nagy Enyeden: Bisz-tricsányi A. és Trajánovits Ede gyógyszerész.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hát-szeben: Mátéfi Béla gyógyszer.; Királyfőhegyvárt: Rusz János és Matherny Emil gyógyszer.; Kézdi-Vásárhelyt: Fejér Lukács; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Ván-dory & Brandsch; Segesvárt: Missbacher fia és Teutsch; Sz-Ujvárt: Placsintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebenben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz-Udvárhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szeredában: Gozsy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignáz; Tasnádán: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolf G.; Zalatnán: Megay Guszt. A. gyógyszer.